НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КОВ-52-6194-01-4
дата 2. 11. 2026 г.

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА 52-О НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Писмени отговори на въпросите на Съюза на съдиите в България

от доц. д-р Михаил Александров Малчев

кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет
от квотата на Народното събрание

По: въпроси на Съюза на съдиите в България с вх. № 52-630-00-14/27.10.2026 г.

Уважаеми народни представители, уважаеми членове на Съюза на съдиите,

Независимостта на съдебната власт не допуска нито безконтролно събиране на информация за магистрати, нито предварително обявяване на вина въз основа на публични твърдения. Висшият съдебен съвет не е разследващ орган, но е длъжен да разпознава системните рискове, да сезира компетентните институции, да защитава засегнатите магистрати и да проследява резултата. Отговорите ми следват това необходимо разграничение.

1. *Съставляват ли публичните данни за масови прокурорски проверки, тайно наблюдение и събиране на чувствителна информация достатъчно сериозно основание за активни действия на ВСС и какви действия бихте предложили?*

Отговор: Да. Тези данни са достатъчни за незабавна оценка на системния риск, но не и за предварителен извод за нарушение или вина на конкретно лице. До седем дни бих предложил въпросът да бъде включен в дневния ред на Съдийската колегия и да бъде определен докладчик с ясен мандат. До 30 дни следва да бъдат изискани от компетентните органи обобщени и, когато е необходимо, класифицирани по надлежния ред данни за основанията, продължителността, приключването и последващото използване на информацията. До 90 дни следва да се публикува доклад за установените системни рискове и предложенията за нормативни и организационни мерки, без разгласяване на защитена информация. При непосредствен риск за магистрат протоколът за реакция трябва да се задейства веднага.

2. *Бихте ли подкрепили ВСС да инициира цялостен междуинституционален анализ на прокурорските проверки, оперативните разработки и използването на СРС спрямо магистрати и какъв трябва да бъде неговият обхват?*

Отговор: Да, бих подкрепил такъв анализ. ВСС обаче не може да изземва правомощията на прокуратурата, Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, службите за сигурност или съда. Неговата роля е да постави въпросите, да поиска проверка от компетентните независими органи и да изиска проследим резултат. Анализът трябва да обхване правното и фактическото основание на действията, тяхната продължителност и пропорционалност, крайния резултат, достъпа до събраните данни, сроковете за съхраняване, унищожаването и всяко последващо използване. Необходим е и сравнителен преглед за повтаряемост: еднакви лица, едни и същи твърдения, последователни проверки или действия без видим наказателноправен резултат.

3. *Каква е ролята на ВСС, когато проверки се образуват по повод съдебни актове, продължават след отпадане на първоначалното основание или се възобновяват по идентични твърдения, и какви гаранции бихте предложили?*

Отговор: ВСС не може да контролира законосъобразността на конкретен прокурорски акт и не трябва да препятства разследването на престъпление. Той обаче е длъжен да реагира, когато начинът, продължителността или повтаряемостта на проверките създават обективен риск за независимото правораздаване. Несъгласието със съдебен акт се преодолява по процесуалния ред, а не чрез проверка на съдията. Бих подкрепил създаването на законови гаранции за конкретно фактическо основание, писмено определени предмет и срок, мотивиран контрол при продължаване, забрана за повторна проверка по същите факти без нови данни и уведомяване на засегнатия след приключването, доколкото законът допуска. Информация извън предмета на проверката не следва да се използва при кадрово или дисциплинарно решение, освен ако е проверена в самостоятелна законова процедура с пълно право на защита.

4. *Достатъчни ли са действащите гаранции срещу злоупотреба със СРС спрямо магистрати и бихте ли подкрепили допълнителен независим последващ контрол?*

Отговор: Наличието на съдебно разрешение и контрол от Националното бюро е основна гаранция, но публичните данни налагат проверка дали контролът е еднакво ефективен и след приключването на наблюдението, особено когато не е образувано наказателно производство. Не бих направил извод за злоупотреба без проверка, но не приемам и че формалното спазване на процедурата изчерпва въпроса за необходимостта и пропорционалността. Бих подкрепил задължителна проследимост на всяко искане, разрешение, достъп, копиране, предаване, съхраняване и унищожаване; последващ независим одит при използване на СРС спрямо магистрат. Наложително е и въвеждане на изискване за периодичен обобщен доклад до ВСС за установените рискове. Контролът следва да се извършва от законово компетентен независим орган, а не от самия ВСС.

5. *Как оценявате риска чувствителна информация за магистрати да бъде съхранявана и използвана за цели, различни от първоначалните, и какви мерки бихте подкрепили?*

Отговор: Рискът е висок, защото информация, която не води до производство, може да остане невидима за засегнатия, но достъпна за лица с институционална власт. Така данните могат да се превърнат в неформално досие и средство за влияние, без да са проверени в състезателна процедура. Необходими са ограничаване на данните до необходимото, строго разграничаване на целите, персонален достъп според функцията, неизменяем електронен дневник на всеки достъп, автоматични срокове за преглед и унищожаване и отговорност при нерегламентирано използване. В кадровите и дисциплинарните процедури неблагоприятна информация трябва да се обсъжда само ако е законно придобита, официално приобщена, проверима и предоставена на засегнатия с реална възможност за отговор.

6. *Как следва да действа ВСС, когато данните за възможен институционален натиск се намират в прокуратурата, службите за сигурност или други органи и не му се предоставят?*

Отговор: ВСС не следва да получава неограничен достъп до оперативни или следствени материали. Той трябва да поиска конкретна информация по законовия ред, да обоснове защо тя е необходима за защитата на независимостта и да осигури подходящ режим за събиране на класифицирани и лични данни. Мълчанието или немотивираният отказ не могат да служат за оправдание, като водят до прекратяване на институционалната реакция.

Бих подкрепил междуинституционален протокол със срокове за отговор, възможност за защитен достъп на изрично определени лица и проверка от компетентен независим орган, когато пълните материали не могат да бъдат предоставени на ВСС. При необходимост следва да се предложи законова промяна, която да гарантира на Съвета достатъчна информация за изпълнение на конституционната му функция, без да се разкриват източници, класифицирани данни или тайна на разследването извън необходимото.

7. *Какви практически действия следва да предприема ВСС при сигнал от съдия, прокурор или следовател за институционален натиск и бихте ли подкрепили постоянен публично отчетен механизъм?*

Отговор: Да. Съществуващият механизъм на Съдийската колегия трябва да се превърне в работеща процедура с единен защитен канал, незабавна регистрация, първоначална оценка на риска до 48 часа, определен докладчик и разглеждане в първото възможно заседание. Засегнатият магистрат трябва да бъде изслушан и информиран за всяка предприета стъпка.

При непосредствен риск трябва да се търси съдействие от компетентните органи за физическа и информационна защита, а при данни за нарушение материалите се изпращат по компетентност с конкретен срок за обратна информация. На всеки 30 дни следва да се проверява изпълнението, а публичният регистър да показва броя на сигналите, вида на действията и резултата в анонимен вид. Защитата обаче не включва намеса във висящо дело и не създава имунитет срещу законосъобразна проверка.

8. *Какви гаранции бихте предложили срещу влияние на неунищожени или неконтролирано съхранявани информационни масиви върху кадрови и дисциплинарни решения, включително спрямо членовете на ВСС?*

Отговор: Кадрово решение не може да се основава на тайно досие, устно внушение или информация, която кандидатът не може да узнае и оспори. Всеки неблагоприятен факт трябва да има посочен законен източник, данните за него да бъдат приобщени към процедурата и да бъде обсъден при осигурени условия за защита. Непроверима или незаконно придобита информация не следва да участва във формирането на решението.

Ще предложа публичен регистър на относимите институционални контакти на членовете на ВСС, писмено декларираните конфликти на интереси, направените отвод, проследимост на докладваните материали и направените предложения. При данни, че член на ВСС е получил или използвал нерегламентирана информация, следва незабавно да се запази следата за достъпа, да се сезира компетентният орган и този член да не участва в засегнатата процедура до изясняване на фактите.

9. *Кои три конкретни инициативи бихте предприели през първите шест месеца и готов ли сте публично да отчитате действията и резултатите?*

Отговор: Първо, до 30 дни ще предложа преглед и допълване на механизма за защита на магистратите, а до 60 дни - защитен канал, точни срокове, отговорни лица и анонимен публичен регистър. Второ, до 14 дни ще предложа започване на междуинституционалния анализ, с междинен отчет до 90 дни и окончателни препоръки в рамките на шестия месец. Трето, до четвъртия месец ще внеса пакет от вътрешни правила за допустимостта и проверката на информацията в кадровите процедури, декларациите за контакти, отводите и проследимостта на достъпа, а необходимите законодателни предложения - до края на шестия месец.

Личната ми отчетност ще бъде водещ принцип в поведението ми. Това ясно е обосновано и в концепцията ми. На всеки три месеца ще публикувам какво съм предложил, как е гласувано, какво е изпълнено и какво не е изпълнено с причините за това. Колективният характер на ВСС не отменя личната отговорност на всеки негов член.

10. *Как бихте действали при данни, че информация за неправомерно поведение е била укривана или използвана за безнаказаност, кадрова протекция или влияние, и как ще гарантирате проверка без селективност?*

Отговор: Бих настоявал едновременно за проверка на твърдяното нарушение и на поведението на длъжностните лица, които са укрили, задържали или използвали информацията извън закона. Защитата на независимостта не означава прикриване на нарушение, а гарантиране, че отговорността се търси по еднакви правила, от компетентен орган и при пълно право на защита.

В рамките на правомощията на ВСС бих предложил незабавно запазване на документите и електронните следи, отвод на засегнатите членове, сезиране на съответния независим контролен или разследващ орган, както и публичен отчет за движението на сигнала в допустимия от закона обем. Критериите, сроковете и източниците на информация трябва да бъдат предварително определени и еднакви за всички. Така се избягват както избирателното преследване, така и институционалното покровителство.

Заключение

ВСС не бива нито да разследва вместо компетентните органи, нито да остава пасивен, когато законови правомощия могат да бъдат използвани за натиск. Неговата задача е да осигури проверима институционална реакция, защита на магистрата, еднакъв стандарт за отговорност и прозрачност за резултата. Когато информацията е тайна, контролът трябва да бъде по-силен, а не по-слаб.

30.10.2026 г. Подпис: _____

доц. д-р Михаил Малчев

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ПИСМЕНИ ОТГОВОРИ

от доц. д-р Михаил Александров Малчев

кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет
от квотата на Народното събрание

На: въпроси на Съюза на българските адвокати, заведени с вх. № 52-630-00-12/27.10.2026 г., както на общите такива, относими към кандидатите за Съдийската колегия, така и на индивидуалния въпрос № 36.

Уважаеми народни представители, уважаеми членове на Съюза на българските адвокати,

Представям кратки и ясни отговори на зададените въпроси, основани на концепцията и професионалния ми опит. Поемам ангажименти само в границите на Конституцията и закона. Когато даден въпрос изисква законодателна промяна или решение на друг орган, посочвам каква позиция бих защитавал, без да изземвам чужда компетентност. За мен прозрачността е средство за отчетност, а не заместител на независимостта, тайната на съвещанието и защитата на личните данни.

А. Независимост от политическата власт

Въпрос № 1

Ще оповестявате ли срещите си с представители на политическата власт по въпроси от компетентността на ВСС и ще се отвеждате ли при близост със засегнати лица?

Отговор:

Да. Това ясно съм го обявил в концепцията си. Ще поддържам публичен календар за служебните срещи, свързани с дейността на ВСС, с данни за участниците и темата, доколкото законът допуска това. При всеки конкретен риск за безпристрастността ми ще правя мотивиран отвод. Номинацията не създава политически дълг.

Въпрос № 2

Ще се ангажирате ли да не заемате политически, избрани или правителствени длъжности след мандата и за какъв срок?

Отговор:

Не възприемам членството във ВСС като трамплин към политическа кариера. Политиката никога не ме е привличала. Не съм имал, нямам, а смятам, че няма и да имам, намерения да ставам политик. След мандата, ако бъде избран, възнамерявам да се върна в съда, като продължа да правораздавам, което е моє призвание.

Въпрос № 3

Ще мотивирате ли гласуването си при избори на административни ръководители и дисциплинарни решения и ще публикувате ли особено мнение?

Отговор:

Да. Това също ясно съм го обявил в концепцията си. Вотът ми ще бъде проследим и мотивиран по предварително обявени критерии. Когато приетите мотиви не отразяват позицията ми, ще изложа отделно мнение.

Въпрос № 4

Имате ли контакти с Мартин Божанов или лица от неговото обкръжение и ще подкрепите ли проверка за нерегламентирано влияние върху кадрови решения?

Отговор:

Не съм имал лични или професионални контакти с Мартин Божанов, нито съзнателно с лица от неговото обкръжение. Ще подкрепя проверка на конкретни и проверими данни, сезиране на компетентните органи и публичност в максималния разрешен от закона обем, при гарантирано право на защита.

Б. Случайно разпределение, съдебни състави и групи

Въпрос № 5

Следва ли в кратък срок да се публикуват всички обстоятелства по разпределението на делата — изключвания, промени в натовареността и ръчно разпределение?

Отговор:

Да. Подкрепям публикуване до седем дни на проследима информация за разпределението, включително промените в процента на натовареност и изключителните случаи на ръчно разпределение, с конкретни мотиви и при защита на законово защитената информация.

Въпрос № 6

Кой и по какви правила следва да формира постоянните съдебни състави?

Отговор:

Съставите трябва да се формират по предварително приети, публични и общи правила, изработени с реалното участие на общото събрание, а не съгласно неограничена едноличка преценка. Нужни са периодичен преглед, обективна ротация и мотивиране на всяка промяна. Постоянният състав не е сам по себе си порок, а непрозрачната му промяна би могла да бъде риск.

Въпрос № 7

Допустимо ли е само съдията-докладчик да се определя случайно, а останалите членове на състава да не се виждат в протокола?

Отговор: Предварително формираният състав не е непременно незаконосъобразен, ако е създаден по публични и обективни правила. Но страните трябва своевременно да знаят всички членове, а електронният запис да показва състава, заместванията и основанията за тях. Ще предложа такава пълна проследимост.

Въпрос № 8

Следва ли имената на съдиите в откритото заседание да бъдат ясно обозначени?

Отговор:

Да. Идентичността на решаващия състав трябва да е ясна за страните още при откриване на заседанието. Табелите са прост организационен стандарт, който подкрепям, при разумни изключения по съображения за сигурност.

Въпрос № 9

Подкрепяте ли монитори в съдебните зали, чрез които страните да следят изготвянето на протокола?

Отговор:

Да. Това е добра техническа мярка. Екранът не замества официалния протокол и аудиозаписа, но позволява навременна корекция на очевидни неточности и повишава доверието в процеса.

Въпрос № 10

Как следва да се определя заместник при отвод или отсъствие на член на състава?

Отговор:

Чрез случаен избор между предварително определени допустими съдии, при отчитане на специализацията, действителната наличност и равномерната натовареност. Всяко изключение поради неотложност трябва да бъде автоматично записано и конкретно мотивирано.

Въпрос № 11

Какъв контрол е необходим върху групите дела и коефициентите за натовареност?

Отговор:

Единни минимални правила, последователност и пълна електронна следа. Промяната на група или коефициент трябва да действа занапред, да е мотивирана, видима и проверима; промяна след постъпване на конкретно дело — само по обективна причина и под засилен контрол.

Въпрос № 12

Подкрепяте ли ежегоден независим одит на организацията и системата за разпределение на делата?

Отговор:

Да. Необходим е ежегоден независим технически и организационен одит на централната система, допълнен с проверки на ротационен и рисков принцип в съдилищата. Докладът трябва да е публичен, с изключение единствено на информацията, чието разкриване би отслабило сигурността.

Въпрос № 13

Следва ли страните да имат достъп през ЕПЕП до пълната информация за разпределението и всички членове на състава?

Отговор:

Да. Страните трябва да виждат кой е участвал в подбора, кои съдии са били изключени, на какво основание и как е формиран окончателният състав, при подходяща защита на личните данни и информационната сигурност.

Въпрос № 14

Какви правила предлагате за ограничаване на ръчното разпределение, изключванията и непрозрачното формиране на състави?

Отговор: Ръчно разпределение само в изрично определени изключения; неизтриваем електронен журнал; посочване на конкретния акт и основание; автоматични сигнали при необичайни действия; периодичен одит. За съставите — предварителни публични правила, случайно определяне на докладчика и проследимо заместване. Ако е необходима по-широка уредба, ВСС следва да предложи законодателна промяна, а не да излиза извън правомощията си.

Въпрос № 15

Подкрепяте ли публичност на правилата за разпределение в прокуратурата и статистика за отнемането на преписки?

Отговор:

Подкрепям единен стандарт за проследимост и мотивираност, без разкриване на следствена тайна или данни, които могат да увредят производство. Като член на Съдийската колегия ще уважавам компетентността на Прокуратурата.

В. Безпристрастност и права на страните

Въпрос № 14

Следва ли отказът за отвод да се проверява от друг съдия или състав?

Отговор:

Гаранцията срещу пристрастност е необходима, но общо и безусловно обжалване може да се превърне в средство за шикана на процеса или злоупотреба с процесуално право. Подкрепям евентуално обсъждане на възможно законодателно изменение, осигуряващо бърз контрол от определен друг състав за ясно очертани хипотези, без произволно спиране на делото.

Въпрос № 15

Проблем ли са немотивираните откази за отвод и необходим ли е публичен регистър?

Отговор:

Да, шаблонният отказ подкопава доверието. Подкрепям индивидуални мотиви и отделна, търсима част на регистъра с анонимни актове и необходимия контекст, без да се разкриват защитени данни.

Въпрос № 16

Следва ли всички открити заседания да се записват с аудио и видео и записът да е достъпен за страните?

Отговор:

Надеждният аудиозапис следва да е общ стандарт, а страните да имат достъп по процесуалния ред. За задължителен видеозапис на всички заседания е нужна допълнителна законова уредба, оценка на сигурността и защита на уязвими лица. Поради това подкрепям поетапно въвеждане, а не необмислена универсална мярка.

Въпрос № 17

Как ще решите недостига на помещения за тайно съвещание на колективните състави?

Отговор:

С национална карта на сградния фонд, минимален стандарт за помещенията и приоритетно бюджетиране според натовареността и риска. До трайното решение административните ръководители трябва да осигуряват график и защитено помещение, което реално гарантира тайната на съвещанието.

Въпрос № 18

Как следва да се реагира при системно забавяне на съдебни актове и да се публикува ли статистика?

Отговор:

С ранно предупреждение, проверка на натовареността, организационна подкрепа и срок за корекция; дисциплинарната отговорност е последваща и индивидуална. Подкрепям публична, съпоставима статистика с контекст и право на обяснение, а не списъци за публично заклеймяване.

Въпрос № 19

Следва ли етичните сигнали да се разпределят случайно и подателят да получава мотивиран отговор в срок?

Отговор:

Да и то съгласно предварителни правила, с електронна следа, срок и мотивиран отговор за допустимостта и резултата в разрешения от закона обем. Случайният подбор е подходящ, когато съставът и специализацията на комисията го позволяват. Отводите и заместванията също трябва да са проследими.

Въпрос № 20

Как ще бъде защитено правото на адвоката да упражнява защита без натиск или санкции?

Отговор:

Адвокат не може да бъде санкциониран за добросъвестно упражнено процесуално право. Подкрепям обобщен анализ на глобите, отстраняванията, сигналите и случаите на промяна на процесуалното качество, но ВСС не бива да преразглежда конкретни дела. Контролът трябва да осигурява едновременно правото на защита, реда в залата и независимостта на съдията.

Въпрос № 21

Как ще се преодолее непълното публикуване на съдебни актове?

Отговор:

Чрез автоматизирано подаване към ЕПЕП, ясни срокове и проверки за пълнота. Всеки акт, за който законът изисква или допуска публичност, трябва да бъде достъпен след надлежно обезличаване. Неподлежащо на отделно публикуване произнасяне трябва поне да е достъпно на страните в електронното дело.

Въпрос № 22

Подкрепяте ли деклариране на широк кръг роднини в юридическите професии и автоматично блокиране на разпределението? Ще оповестите ли собствените си обстоятелства?

Отговор:

Да. Подкрепям поверителен механизъм за предупреждение за конфликт, основан на необходимите данни, ограничен достъп и проверими правила. Не подкрепям неограничен публичен семеен регистър. Автоматичният сигнал трябва да води до проверка и отвод, а не да замества индивидуалната правна преценка. При всяко мое действие ще посочвам изчерпателно относимите обстоятелства по чл. 35, ал. 1 ЗСВ и ще прилагам последователно правилата за отвод.

Г. Публичност на съдиите и интернет страниците на съдилищата

Въпрос № 22

Следва ли всеки съд да публикува име, длъжност, отделение и актуална снимка на всеки съдия?

Отговор:

Подкрепям единен професионален профил с име, длъжност, отделение и служебна информация. Снимка може да се публикува при съгласие и след оценка на риска. Прозрачността не изисква да се пренебрегват личната сигурност и защитата на данните.

Въпрос № 23

Следва ли да има видим линк към регистъра на отводите и контрол за неговата пълнота?

Отговор: Да. Най-доброто решение е автоматично подаване на данните от деловодната система към единния регистър, видим линк към всеки регистриран отвод и периодичен контрол от Съдийската колегия за пълнота и своевременност.

Въпрос № 24

Следва ли да се публикуват съставът, мандатът и контактите на етичните комисии, както и техни анонимни становища и годишни отчети?

Отговор: Да. Съставът, мандатът, редът за сезиране и служебният контакт трябва да са лесно достъпни. Подкрепям анонимни принципни становища и годишен обобщен отчет за броя, вида, изхода и сроковете на преписките, при строго опазване на поверителността.

Д. Индивидуален въпрос към Михаил Малчев

Въпрос № 36

Как съвместявате критиката към продължителното командироване с личния си професионален път: ще публикувате ли заповедите; ще прекратите ли лекторската дейност; и ще предложите ли случаен подбор на всеки член на тричленния състав?

Отговор:

Личният ми опит не отслабва, а потвърждава изводa, че командироването трябва да е временно, мотивирано и прозрачно. Командироването реално не може да доведе до нерегламентирано повишаване, а само създава впечатление за такова. То в действителност създава повишена отговорност за командирования съдия да правораздава в съд, изпитващ затруднения поради кадрови липси.

Командироването се превърна в заместител на трайните кадрови дефицити, поради блокажа на конкурсните процедури за повишаване в длъжност. Ако последните приключваха срочно, нямаше да има място за командироване на съдии, включително аз или щеше да бъда повишен или щеше да се върна да работя в съда, от който съм командирован. Критичната оценка, за да има смисъл, трябва да е насочена към отговорното звено или орган. С обвиненията в обществото пространство към председатели на съдилища и командировани съдии няма да бъдат решени натрупаните проблеми, като вниманието на обществото се насочва в грешна посока. Нито командированите съдии, нито административните ръководители, които са ги командировали, носят отговорност за забавените с години конкурси. Те нямат правомощия, свързани с планирането, обявяването и провеждането на конкурсите. Моите наблюдения са, че административните ръководители предприемат командирования поради многото трупащи се незаети щатни длъжности, водещи до невъзможност съответният съд да продължи да работи само с титулярите съдии. Последните настояват за командироване, поради обективната невъзможност да се справят сами с разпределените им дела.

Законодателна компетентност е командироването да бъде ограничено или дори забранено, но това няма да реши проблема с неприключващите с години конкурси. Ако окръжните, апелативните и върховните съдилища трябва да продължат да работят без командировани съдии и с трайно незаети щатни длъжности, прогнозирам, че ефектът ще бъде съществено забавяне и влошаване на качеството на правораздаването. Заявявам, че всички заповеди за мои командирования са напълно законосъобразни. Въобще изначално командироването на магистрат няма как да бъде тайно и без нарочна заповед. В Софийския апелативен съд съм командирован първоначално със Заповед № К-463/29.03.2023 г., считано от 03.04.2023 г., а условията са изменени със Заповед №К-636/02.05.2023 г. Аз не съм издавал тези актове, а компетентният административен ръководител, който може да разпореди тяхното публикуване.

Не бих прекратил по принцип научната и преподавателската си дейност — тя е полезна за професионалната квалификацията и повишаване на правната култура. Бих отказал всяко обучение, финансирано или организирано от лице с конкретен интерес от предстоящо решение на ВСС, както и всяка дейност, която създава конфликт или основателна привидност за зависимост. Организаторът, финансирането и възнаграждението следва да бъдат предварително декларирани, като работата във ВСС ще има безусловен приоритет.

Ще предложа предварително приети и публични правила за формиране и ротация на съставите, случайно определяне на докладчика и случайно, проследимо заместване. Не бих обещал механично случайно определяне на всеки член от състава по всяко дело без оценка на специализацията, устойчивостта на съставите и процесуалния закон. След технически и правен анализ подкрепям пилотно прилагане на по-широк случаен подбор там, където той реално повишава безпристрастността, без обаче да влошава качеството и срочността.

Заключителен ангажимент

Ще прилагам единен стандарт към всички: предварителни правила, проверими данни, мотивирани решения, право на изслушване и публичен отчет. Независимостта на съдията не означава липса на отчетност, а последната не означава подчинение.

30.10.2026 г. Подпис: _____

доц. д-р Михаил Малчев

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Писмени отговори относно съдебната администрация

от доц. д-р Михаил Александров Малчев
кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет
от квотата на Народното събрание

На: въпроси на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт, изх. № 87/06.10.2026 г., заведени в Народното събрание с вх. № 52-628-00-9/09.10.2026 г.

Уважаеми народни представители, уважаеми членове на сдружението,

Съдебната администрация не е периферия на правосъдието. Тя е професионалната среда, без която съдът не може да работи срочно, качествено и достъпно. Затова отговарям с конкретни предложения и срокове, но и с ясното уточнение, че един член на ВСС може да предлага, мотивира и гласува решения, а не еднолично да обещава техния резултат.

Практическият ми опит в съдилища от различен вид и ниво ми е показал, че една и съща норма може да работи различно според организацията, подготвеността и натовареността на администрацията. Затова предложенията ми съчетават единни стандарти с достатъчно гъвкавост за местните условия.

1. *Какво място заема съдебната администрация във Вашата концепция? Кои са трите най-съществени проблема и какви решения бихте предложили през първата година?*

Отговор: На тази тема съм отделил отделен раздел от концепцията си с оглед на нейната значимост. Съдебната администрация е част от качеството на правосъдието, а не само бюджетен разход. Трите основни проблема са: неравномерната натовареност и неясното разпределение на функциите; ниското и непредвидимо заплащане, съчетано с ограничен кариерен път; фрагментираните процеси и дублирането на хартиени и електронни действия.

До 90 дни ще предложа общ функционален анализ и единен набор от данни за натовареността. До шестия месец — проект за минимални организационни стандарти и методика за необходимата численост. До края на първата година — обвързан с бюджета план за възнаграждения, обучение, дигитализация и кариерно развитие.

2. *Бихте ли подкрепили инициативата за цялостна реформа и каква следва да бъде ролята на ВСС?*

Отговор: Да. ВСС следва да участва като институционален партньор: да предостави надеждни данни, да включи представители на служителите, магистратите и административните ръководители, да възложи оценка на въздействието и да обсъди публично предложенията. Съветът не трябва нито да подмени инициативата, нито да абдикира от правомощията си. Реформата трябва да завърши с конкретни решения, бюджет и измерими срокове.

3. *Как следва да се определя необходимият брой съдебни служители и подкрепяте ли единна методика, основана на реалните функции и сложността на работата?*

Отговор: Да. Числеността не трябва да следва механично броя на магистратите или делата. Методиката следва да отчита реалните функции, обема и сложността на операциите, броя обслужени граждани и заседания, движението на документи, сградите, сигурността, информационните системи и степента на дигитализация. Нужни са базов минимум за всеки орган и променлива част според доказаната натовареност, с ежегоден преглед.

4. *Подкрепяте ли общи принципи и минимални стандарти и какви гаранции трябва да предхождат промените в щата?*

Отговор: Подкрепям общи минимални стандарти, но не еднакви структури за различни органи. Всяка промяна в щата трябва да бъде предшествана от функционален анализ, измерване на натовареността, оценка на качеството и сроковете, бюджетен и социален ефект и обсъждане със засегнатите служители. Първите средства са преразпределение на незаети бройки, обучение и доброволна споделена мобилност. Механични съкращения без доказана отпаднала функция не бих подкрепил.

5. *Каква е позицията Ви за единен класификатор с общи нива и съпоставими изисквания?*

Отговор: Подкрепям единна рамка от длъжностни отдели, нива на компетентност и съпоставими изисквания. Еднаква функция и отговорност трябва да имат съпоставими професионално ниво и размер на възнаграждение, независимо от органа. Единството обаче не означава уеднаквяване: за ИТ, киберсигурност, финанси, статистика, съдебни помощници и други специализирани дейности са нужни отделни профили, квалификационни изисквания и реалистични диапазони съобразно пазара на труда.

6. *Какъв механизъм за справедливо и предвидимо заплащане бихте предложили и какви мерки са нужни за ниските стартови възнаграждения?*

Отговор: Подкрепям единна рамка за възнаграждения с диапазони според функцията, квалификацията, отговорността и сложността, както и ежегоден публичен преглед при подготовката на бюджета. При съпоставима работа възнагражденията трябва да са съпоставими; различия са допустими само при обективно различна отговорност, натовареност или при дефицитна експертиза.

Още в първия бюджетен цикъл ще предложа приоритетно увеличение на входните нива, стимули за задържане на дефицитни специалисти и прозрачни добавки за квалификация, допълнително възложени функции и работа при специфичен риск. Увеличението трябва да бъде устойчиво и обезпечено, а не еднократна компенсация.

7. *Какви промени са необходими в конкурсите и правилата за професионално развитие и мобилност?*

Отговор: Нужни са общи стандарти за длъжностните профили, публични критерии, практически задачи, мотивирано класиране и проследим състав на конкурсните комисии. Следва да има ясни стъпала за развитие и обявяване на всички възможности на общ портал. Доброволната мобилност между органите трябва да запазва признатия стаж и придобитото ниво, при изрично съгласие на служителя и пълно зачитане на трудовите му права.

8. *Подкрепяте ли единни правила и методика за атестиране, основани на обективни критерии и реално изпълняваните функции?*

Отговор: Да. Атестирането трябва да оценява качеството, срочността, компетентността, етиката, работата в екип и дигиталните умения, а не лична близост или формална статистика. Допълнително възложените задачи следва да бъдат писмено определени и отчетени. Резултатът трябва да води до индивидуален план за обучение, възможност за повишение и признание на доброто изпълнение, при право на служителя да възрази срещу оценката.

9. *Каква трябва да бъде ролята на съдебните администратори и какви промени са необходими за съдебните и прокурорските помощници?*

Отговор: Съдебният администратор трябва да бъде професионалният ръководител на администрацията с ясни компетентности, измерими цели и отговорност пред административния ръководител, а не просто изпълнител на текущи разпореждания. Необходими са единен профил на компетентност, специализирано обучение и професионална мрежа за обмен на решения. За съдебните и прокурорските помощници са нужни прозрачни конкурси, общи функционални стандарти, обучение и кариерни нива. Те подпомагат правния анализ и подготовката на работата, но решението и отговорността остават изцяло на магистрата.

10. *Как трябва да се променят функциите и организацията на администрацията с развитието на електронното правосъдие?*

Отговор: Служителите трябва да участват още при описването на процесите, изработването на изискванията, тестовете и приемането на системите. За всяка промяна са нужни тестова среда, обучение, потребителска поддръжка и план при технически срив. Данните следва да се въвеждат еднократно и да се използват многократно. Хартиената дейност може да отпада едва когато законът го допуска и електронният процес е надежден.

11. *Какъв постоянен механизъм за диалог бихте предложили и как ще бъде гарантирано участието преди решенията?*

Отговор: Ще предложа постоянен консултативен формат към ВСС с представители на съдебните служители и професионалните им организации, който да заседава най-малко веднъж на тримесечие. Проектите за структура, щат, класификатор, възнаграждения, атестиране и условия на труд трябва да се предоставят предварително с разумен срок за становища. Приетото решение следва да съдържа публичен отговор кои предложения са възприети и защо останалите не са. Консултацията не е право на вето, но не може да бъде формалност.

12. *Какъв конкретен личен ангажимент сте готов да поемете, в какви срокове и как ще отчитате изпълнението му?*

Отговор: До 60 дни от встъпването ще предложа създаване на съвместна работна група с участие на служителите и публичен график. До шестия месец ще настоявам да бъдат представени проект за методика на натовареността и рамка на единния класификатор. До края на първата година ще предложа пилотно прилагане в различни по вид и размер органи и обвързан с бюджета план за възнаграждения и обучение.

На всяко тримесечие ще провеждам открита среща с представители на администрацията, а веднъж годишно ще публикувам отчет: направени предложения, проведени гласувания, постигнати резултати и причини за неизпълнението.

В обобщение

Реформата на съдебната администрация трябва да започне от функциите и хората, а не от предварително зададен брой съкращения. Моят стандарт ще бъде един и същ: данни преди решение, обсъждане преди промяна, обучение преди санкция и публичен отчет след поетия ангажимент.

30.10.2026 г. Подпис: _____

доц. д-р Михаил Малчев

ДО

КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ

НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ПИСМЕНИ ОТГОВОРИ

от доц. д-р Михаил Александров Малчев

кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет

от квотата на Народното събрание

На: въпроси на Сдружение с нестопанска цел в обществена полза „Правосъдие за всеки", постъпили в Народното събрание на 27.10.2026 г.

Уважаеми народни представители, уважаеми членове на сдружението,

Отговарям лично, конкретно и с проверими данни. Когато точният отговор изисква заверена институционална справка, няма да заменям факта с приблизително число. Основният ми стандарт е един: прозрачност без предварителна предубеденост и отговорност без заобикаляне на законовата процедура.

Част I Отговорите на общи въпроси към всички кандидати:

1. *Отговор на първи въпрос:*

Ще се отвеждам не само при изрично посочените в чл. 35 ЗСВ роднински и лични отношения, а и винаги когато професионална, имуществена или друга връзка може обективно да породи основателно съмнение в безпристрастността ми. Ще обявявам отвода и фактическото му основание своевременно, по правило преди заседанието, и ще поддържам публичен списък на отводите си на страницата на ВСС, без да разгласявам защитени лични данни.

Ако разполагам с конкретни данни, че колега е следвало да се отведе, ще поискам обстоятелствата да бъдат отразени в протокола и ще го призова публично да приложи чл. 35 ЗСВ. ВСС не може да замести личния отвод с принудително отстраняване в хипотеза, която Конституционният съд е изключил такава възможност. При данни за виновно нарушение ще подкрепя сезиране на компетентните органи и дисциплинарна процедура по законовия ред, без предварително обявяване на вина.

2. *Отговор на втори въпрос:*

Да. До три работни дни ще публикувам в регистър на страницата на ВСС датата, участниците, институционалното им качество и общия предмет на всяка среща или разговор по кадрова процедура с народни представители, партии, министъра на правосъдието, главния прокурор и административни ръководители. Няма да публикувам случайни или лични контакти, които нямат връзка с работата ми, нито защитена информация.

Недопустими са тайното договаряне на вот, искането за услуга, обещанието за бъдеща подкрепа и предоставянето на непублична информация с цел влияние. Ако бъда потърсен за съдействие по конкретен кандидат, ще прекратя разговора, ще го документирам и оповестя. При натиск, заплаха или предложение за облага ще сезирам компетентния орган. Ако контактът може да създаде основателно съмнение в безпристрастността ми, ще се отведа.

3. *Отговор на трети въпрос:*

На всеки три месеца ще публикувам: участието и гласуванията си с кратки мотиви; възложените ми доклади и спазването на сроковете; внесените предложения, решението по тях и следващата стъпка. В годишния отчет ще включвам и неизпълненото с причините за забавянето, без да представям решенията на колективния орган като лична заслуга.

Член на ВСС носи дисциплинарна отговорност за виновно дисциплинарно нарушение, но не за различно правно мнение или за всяко обективно забавяне. Бих подписал, внесъл с необходимия по закон брой членове или подкрепил предложение по чл. 307-312 ЗСВ при доказуемо повторно неизпълнение на конкретно задължение, съзнателно неспазване на законов срок, укриване на конфликт на интереси или необоснован отказ

да се действа след официално предупреждение. Решението трябва да следва справедлива процедура и пълно право на защита.

4. *Отговор на четвърти въпрос:*

Да. Методиката трябва да бъде приета и публикувана предварително, а не създавана според конкретен член след края на мандата. Тя следва да измерва присъствие и участие, мотивирани гласувания, спазване на срокове, качество и резултат на внесените предложения, изпълнение на поетите ангажименти, отводи и спазване на етичните правила.

Оценката не бива да наказва непопулярен, но законосъобразен вот, нито да награждава медийна активност без резултат. Ще оповестя пълния резултат от собствената си оценка заедно с окончателен отчет за изпълненото и неизпълненото през мандата.

5. *Отговор на пети въпрос:*

Ще предложа управленска цел конкурсът да се обявява до един месец от окончателното установяване на свободната длъжност, а процедурата до назначаване да приключва от шест до девет месеца. За предвидимите освобождавания следва да има годишен календар, за да не се чака самото овакантяване.

Комисията по атестирането и конкурсите и определеният докладчик трябва да носят оперативната отговорност, а Съдийската колегия - отговорността за контрола. Ще поискам месечен публичен график за всеки конкурс. При просрочие докладчикът представя в седемдневен срок причините, пропуснатия етап и новата дата; при виновно и системно бездействие следват преразпределяне на задачата и преценка за дисциплинарна отговорност.

6. *Отговор на шести въпрос:*

Този въпрос се припокрива със зададения ми втори личен въпрос. Затова ще му отговоря там и препращам към отговора на втория ми персонален въпрос.

7. *Отговор на седми въпрос:*

Първо, до два работни дни ще предложа определяне на докладчик и първоначална оценка: има ли конкретни факти, непосредствен риск и необходимост от запазване на данни. Второ, до седем дни материалите следва да бъдат изпратени на компетентния орган според предмета, с конкретно искане и срок за обратна информация; засегнат член на ВСС не трябва да участва в решенията по случая. Трето, до 30 дни Колегията следва да публикува какви институционални действия са предприети, кой ги изпълнява и кога се очаква следващ резултат.

Сигналът е достатъчно конкретен, когато сочи проверими лица или длъжности, време, действие и източник или документ. Анонимността сама по себе си не го обезсилва, но общото внушение не е основание за неблагоприятно решение. Публичността трябва да се отнася до действията на институциите, а не до непроверени обвинения: защитават се самоличността на подателя и класифицирана информация, използва се неутрален език и не се правят заключения за вина преди надлежната процедура.

8. Отговор на осми въпрос:

Компетентният орган трябва да се определя според твърдяното нарушение: прокуратурата при данни за престъпление, органът за противодействие на корупцията при корупция или конфликт на интереси, органът за защита на личните данни при неправомерна обработка, а Инспекторатът - само в рамките на предоставените му правомощия. ВСС не може да създава със свое решение нов разследващ орган и да заобикаля законовите срокове.

Ако ограничението на чл. 54, ал. 5 ЗСВ оставя реална празнота, ще предложа законодателна промяна, която ясно да посочи независим орган и срок за сигнали, отнасящи се до действия през мандата. Засегнатият член не трябва да участва в обсъждането, определянето на докладчик, искането на сведения или гласуването; отводът следва да бъде публично мотивиран.

9. Отговор на девети въпрос:

Най-пълната ми публична позиция е представената концепция. В нея предлагам календар и проследимост на конкурсите, по-добра организация и план за своевременното им приключване, отчет на всеки член на ВСС,

мотивирани кадрови решения и процедура за реакция при конкретни данни за влияние. В съдийската си работа съм прилагал стандарта, който защитавам – дисциплина и добра организация, своевременно произнасяне, липса на забавени актове и обосновани мотиви на съдебните актове.

Преди номинацията съм обсъждал посочените проблеми на съдебната власт, както и много други, които не са посочени, главно като съдия, преподавател и учен. Това означава, че позициите си съм изразявал сред юридическата общност, съответно в професионални и академични форуми, обучения и научни публикации, а не чрез партийна или медийна активност. Като редови член на Съюза на съдии съм участвал във всички негови масови инициативи в периода 2010 г. – 2017 г. Имам дадено интервю за „Радио Благоевград" през 2013 г., където съм посочил проблеми и предизвикателства пред съдебната система към онзи момент. Не съм канен за интервюта или участия в национални медии, поради което е нямало как да застъпя там своите позиции. От резултатите от професионалната ми дейност намирам, че проличава, че последователно съм работил за повишаване на доверието в съдебната система, защитавал съм независимостта на съдията, прякото прилагане на ЕКПЧ, предлагал съм мерки срещу противоречивата съдебна практика и забавеното правосъдие.

Моето убеждение е, че освен изброените проблеми във въпроса, пред съдебната власт стоя и много други, които са не по-малко значими. Например, често обвиненият човек, съответно неговият адвокат, са потърпевши от забавено правосъдие и противоречива съдебна практика. Срещу последните негативни явления съм изразявал многократно ясна позиция и чрез действия съм работил за тяхното преодоляване.

10. Отговор на десети въпрос:

На този въпрос отговарям чрез дадените отговори на четвърти, пети и шести персонални въпроса.

11. Отговор на единадесети въпрос:

Да. Макар за длъжността на заместника да не е предивден конкурс, неговите функции включват управленски правомощия и могат да влияят върху бъдещото кариерно развитие. Затова следва да има предварително

обявени критерии за професионални и етични качества, управленски опит, натовареност и способност за работа с общото събрание, кратка публична концепция и изслушване.

Когато решението е на Съдийската колегия, вотът трябва да бъде мотивиран по тези критерии. Когато правомощието е на административния ръководител, процедурата следва да се проведе в съответния съд с публично становище на общото събрание и оповестени мотиви. Временното изпълнение на длъжността или заместването не трябва да създава предимство в бъдещ конкурс.

12. Отговор на дванадесети въпрос:

Да. Брат ми Марин Малчев е административен ръководител - районен прокурор на Софийската районна прокуратура. Оповестявам това обстоятелство публично и ще го декларирам при всяка процедура, в която е относимо.

Няма да участвам в кадрово, дисциплинарно, етично или контролно решение, което пряко го засяга. При въпрос, свързан със Софийската районна прокуратура, ще преценявам отвода според предмета и конкретния интерес; когато обективно може да възникне основателно съмнение в безпристрастността ми, ще се отведа и мотивът ще бъде публичен. Роднинството не създава презумпция за зависимост, но изисква по-висок стандарт на прозрачност.

13. Отговор на тринадесети въпрос:

Да. Съгласен съм Народното събрание да получи и оповести официалните данни за кариерното ми досие, командированията, дисциплинарния ми статус и проверките на Инспектората в допустимия от закона обем. Пълната проверка е в интерес и на кандидатите, и на обществото, ако се прилага по еднакви критерии към всички.

Никога срещу мен не е образувано дисциплинарно производство и не ми е налагано дисциплинарно наказание. Не ми е известно приключила проверка на Инспектората да е установила извършено от мен нарушение. За да не замествам официалния регистър с лична памет, при съмнения може да бъде изискана заверена справка от ВСС и Инспектората за всички постъпили сигнали и проверки, включително за тези, за които не съм бил

уведомяван, и да бъдат оповестени. Самото наличие на сигнал не е установено нарушение, като решаващи са предметът, процедурата и резултатът.

Част II Отговорите на лично зададените ми въпроси са следните:

1. Отговор на първи въпрос:

Първо, до два работни дни ще предложа Съдийската колегия да определи докладчик и да извърши първоначална оценка на риска: има ли непосредствена заплаха, трябва ли да се запазят данни и кой орган е компетентен. Отговорността е на определения докладчик и на съответната комисия, а решението - на Колегията.

Второ, до седем дни ще предложа изпращане на материалите до компетентния орган - Инспектората към ВСС, прокуратурата или антикорупционния орган според твърденията - с конкретно искане за информация и срок за обратна връзка. Засегнат член на ВСС не следва да участва в решения, пряко свързани с проверяваните факти.

Трето, до 30 дни следва да има публична информация за извършените действия, компетентния орган и следващия срок, без да се разгласява защитена информация. Данните са достатъчно конкретни, когато сочат лица или длъжности, време, място, действие и проверим източник или документ. Анонимността сама по себе си не обезсилва сигнала, но общо внушение без проверим факт не е основание за неблагоприятно решение.

2. Отговор на втори въпрос:

Следва да се отбележи, че ВСС не е орган със законодателна инициатива. Моето мнение е, че срокът по чл. 227, ал. 2 ЗСВ следва да бъде ограничен от законодателя по абсолютен начин. Това обаче е най-желателно да се случи при сигурни гаранции, че конкурсите ще приключват в разумен срок (до шест –девет месеца от тяхното обявяване). В такъв случай, дори и този срок да не бъде законодателно ограничаван, поради своевременното заемане на свободните длъжности, няма да има нужда от командироване, съответно то ще престане да бъде безсрочно изключение.

Целта ми в края на мандата е нула командировани за повече от една година. Само временно спиране на конкурс от съд може да оправдае кратко, публично мотивирано изключение с периодичен преглед. Самото число не бива да се постига чрез лишаване на съдилища от състав. Моята визия е, че ограничаване на срока за командироване и въобще използването на този механизъм следва да бъде осъществено чрез ускореното приключване на конкурсите.

3. Отговор за трети въпрос:

Публичният отчет не изчерпва отговорността. При виновно и повторно неизпълнение на конкретно служебно задължение, след определен срок и предупреждение, е приложим дисциплинарният ред по чл. 307 и сл. ЗСВ. Предложение за наказание на член на ВСС може да бъде направено от трима членове на съответната колегия или от петима членове на Пленума по чл. 312, ал. 2 ЗСВ. Бих подкрепил такова предложение и срещу колега, ако има доказани факти, вина и справедлива процедура.

На всеки три месеца ще публикувам: участие и гласуване по заседанията; възложени доклади и спазени срокове; внесени предложения, резултат и следващи стъпки. В годишния отчет ще посочвам и неизпълненото с причините.

4. Отговор на четвърти въпрос:

Потвърждавам периодите, като ги посочвам точно: Административен съд София-град - 08.10.2018-07.10.2019 г.; Административен съд София-област - 07.10.2019-07.10.2020 г.; Административен съд - Перник - 08.10.2020-13.10.2021 г.; Окръжен съд - Перник - от 14.10.2021 г. до 22.05.2022 г.; Софийски градски съд - от 23.05.2022 г. до встъпването ми като съдия там на 28.11.2022 г. В Софийския апелативен съд съм командирован първоначално със Заповед № К-463/29.03.2023 г., считано от 03.04.2023 г., а условията са изменени със Заповед №К-636/02.05.2023 г.

Тези обстоятелства никога не са били тайни. Командированията ми, сами по себе, няма как да подлагат под съмнение професионални ми качества, както и интегритетът ми. Изводи за липсата на такива може да се направят, ако командироването е нарушило правни или етични норми, ако не съм се справил с работата, ако съм уличен в конкретна зависимост или

ако по друг начин съм накърнил доверието в съдебната власт. През цялата си професионална кариера съм се стремял да работя там, където ще бъда най-полезен. Във всички съдилища, в които съм бил командирован, съм спазвал дисциплина и оптимална организация на работа, правораздавал съм качествено и при спазването на всички процесуални срокове. Неизменна цел на всяко мое действие е правосъдие в интерес на обикновения човек.

5. Отговор на пети въпрос:

Точният брой на разпределени ми като съдия – докладчик и приключени дела, както в Софийски градски съд, така и в Софийски апелативен съд, не мога да посоча. Поради краткия срок, в които следва да представя настоящите отговори, не мога да изискам от ръководствата на двата съда да разпоредят изготвяне на статистически справки за точен брой дела по периоди. Действащата ЕИСС не може да генерира такива справки, поради което самото изготвяне на справките по години ще изисква технологично време. Мога да заявя обаче, че и в двата съда съм работил на 100 % натоварване, никога не съм забавял свое произнасяне или отлагал неоснователно дело. Винаги съм поддържал ниска висящност на разпределени ми на доклад дела. Постановените стотици крайни съдебни актове са в едномесечния инструктивен срок, по изключение имам поставени няколко решения в двумесечен срок от обявяването им за решаване. Смятам, че актовете ми са разбираемо мотивирани, като над 90 % са потвърдени или не допуснати до касационен контрол при обжалване. Във всяка правно-информационна система чрез търсене по съдия – докладчик последните обстоятелства могат да бъдат проверени.

Продължителното командироване може да създаде впечатление за паралелен кариерен път, но в действителност не може да предизвика повишаване. Дори и продължително, за командирования съдия е ясно, че то все някога ще приключи. Командироването се наложи като единствена възможност за преодоляване на кадровата криза, предизвикана от блокиралите конкурси за повишаване в длъжност. Ако последните приключваха срочно, нямаше да има място за командироване на съдии, включително аз или щеше да бъда повишен или щеше да се върна да работя в съда, от който съм командирован. Критичната оценка, за да има смисъл, трябва да е насочена към отговорното звено или орган. С

обвиненията в общественото пространство към председатели на съдилища и командировани съдии няма да бъдат решени натрупаните проблеми, като вниманието на обществото се насочва в грешна посока. Нито командированите съдии, нито административните ръководители, които са ги командировали, носят отговорност за забавените с години конкурси. Те нямат правомощия, свързани с планирането, обявяването и провеждането на конкурсите. Моите наблюдения са, че административните ръководители предприемат командирования поради многото трупащи се незаети щатни длъжности, водещи до невъзможност съответният съд да продължи да работи само с титулярите съдии. Последните настояват за командироване, поради обективната невъзможност да се справят сами с разпределените им дела.

6. Отговор на шести въпрос:

Всички командирования са извършени с предварителното ми писмено съгласие и със заповеди на компетентните административни ръководители, поради посочена в тях кадрова необходимост (непопълнени състави и висока натовареност). Периодите са изложени в отговора по въпрос 4. Не мога да възпроизведа по памет номерата и точните мотивите на заповедите. Аз не съм издател на заповедите за командироване, като техни копия могат да бъдат потърсени от административните ръководители, които са ги издали. Не ми е известно до сега някой да е поставял под съмнение законосъобразността на издадените заповеди за командироването ми. Заявявам, че всяко от командированията ми е съобразено с всички правни или етични норми.

Към м. април 2023 г. имах над 14 години съдийски стаж и ранг на място „съдия във ВКС и ВАС“. Възможността за командироване в Софийския апелативен съд беше обявена пред всички съдии от СГС. Имаше две възможности за командироване на незаети длъжности – в търговското отделение за една година и в гражданското за един до три месеца. Подадох документи за второто място, като вече участвах във висящ конкурс за повишаване в апелативен съд, гражданско отделение, обявен през м. юли 2022 г. За мястото за командироване, за което подадох съгласие, имаше още само един кандидат от СГС. Преценката между кандидатите беше направена от тричленна съдийска комисия, в която административният ръководител не участваше. Преди изтичането на трите

месеца се освободиха още длъжности в САС и приех предложението да продължа работата си там. В първи граждански състав, в който бях разпределен, се работеше организирано и колегиално. През юли 2024 г. получих оценка 6,00 от конкурсната комисия, състояща се от четирима съдии от Върховен касационен съд и преподавател, в конкурса за повишаване в апелативен съд, гражданско отделение. Останах обаче в класирането след колеги с по-дълъг съдийски стаж, който им дава предимство при равни оценки. И до сега въпросният конкурс не е приключил спрямо мен, като към момента, в който подадох документи за командироването – м. март 2023 г., не съм предполагал, че конкурсната процедура ще продължи повече от пет години.

7. Отговор на седми въпрос:

Да. Брат ми Марин Малчев е административен ръководител - районен прокурор на Софийската районна прокуратура. Посочвам това обстоятелство публично и ще го декларирам при всяка процедура, в която то е относимо. Други юристи във фамилията си нямам. Жената, с която живея на съпружески начала, не е юрист, а децата ми са малолетни.

Като член на Съдийската колегия няма да участвам в кадрово, дисциплинарно, етично или контролно решение, което пряко засяга брат ми. При въпрос, засягащ Софийската районна прокуратура, ще преценявам отвода съгласно чл. 35 ЗСВ според неговия предмет; когато обективно може да възникне основателно съмнение в безпристрастността ми, ще се отведа и мотивът ще бъде публичен. Роднинството не означава презумпция за зависимост, но налага по-висок стандарт на прозрачност.

В обобщение

Не искам към мен да се прилага по-нисък стандарт от този, който предлагам за останалите. Ще подкрепям проверка при конкретни данни, дисциплинарна отговорност при доказано виновно нарушение, реални действия за преодоляване на блокираните конкурсни процедури и отвод при обективно съмнение в безпристрастността.

30.10.2026 г. Подпис: _____

доц. д-р Михаил Малчев

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Писмени отговори на въпроси за отговорността на магистратите

от доц. д-р Михаил Александров Малчев

кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет
от квотата на Народното събрание

По: въпроси на Сдружение „Обществен съвет за правосъдие“, заведени в Народното събрание с вх. № 52-628-00-10/09.10.2026 г.

Уважаеми народни представители, уважаеми членове на Сдружение „Обществен съвет за правосъдие“,

Независимостта на магистрата не е безотговорност. Тя защитава гражданина от решение, продиктувано от страх или външен натиск. Отговорността също е необходима, но трябва да се основава на предварително установени правила, доказана вина и справедлива процедура. Професионалният ми опит в гражданското, търговското, административното и административнонаказателното правораздаване ме е убедил, че съдебната грешка, дисциплинарното нарушение и престъплението трябва да бъдат ясно разграничавани.

1. Наказателна отговорност на магистратите

Подкрепяте ли създаване в Наказателния кодекс на нова глава „Престъпления по служба, извършени от магистрати“, предвид функционалния имунитет по чл. 132 от Конституцията?

Отговор: Не подкрепям отделна наказателноправна отговорност, основана единствено на професионалното качество „магистрат“. Член 132 от Конституцията установява функционална гаранция, а не лична безнаказаност: защитата отпада при умишлено престъпление от общ характер. Магистратите носят наказателна отговорност по общите състави, включително за подкуп, документни престъпления, престъпления против правосъдието и престъпления по служба, когато са налице всички законови признаци. Подкрепям експертен анализ за конкретни празноти, но не символично и дублиращо законодателство.

2. Умишлено изопачаване и съдебна грешка

Следва ли като тежко престъпление да се квалифицира решаването на дело въз основа на неистини относно доказателствата и приложимите правни норми, записани в мотивите?

Отговор: Не може да се криминализира вътрешното убеждение, спорната правна преценка или съдебната грешка. Те се проверяват по инстанционния ред. Ако обаче са налице доказано умишлено подправяне на доказателства, съставяне на документ с невярно съдържание, облага, цел да се причини вреда или друг състав на престъпление, следва да се приложи действащият НК. Границата е доказаният умисъл и конкретният престъпен състав, а не отмяната на съдебния акт.

3. Командироване в Регистратурата на Европейския съд по правата на човека

Представлява ли корупция командироването на български съдии в Регистратурата на ЕСПЧ и следва ли тази практика да бъде прекратена?

Отговор: Не приемам така поставената предпоставка. Командированите експерти в Регистратурата не постановяват решенията по допустимостта и основателността на жалбите. Решенията се вземат от съдебните състави на ЕСПЧ, включително от едноличен съдия в предвидените от Конвенцията случаи, подпомаган от несъдебни докладчици. Следователно самото командироване не е корупция и не лишава никого от право на жалба.

Не бих подкрепил механична забрана без конкретни данни за нарушение. Бих настоявал за публичен подбор, определен срок, ясни правила за конфликт на интереси, прозрачност на разходите и отчет за придобития професионален опит. При установен конкретен конфликт или злоупотреба следва да има проверка и отговорност.

4. Нормативна уредба на служебните задължения

В кой нормативен акт са посочени служебните задължения на магистратите и необходимо ли е Народното събрание да приеме отделен акт?

Отговор: Предпоставката, че липсва нормативна уредба, не е точна. Основните задължения произтичат от Конституцията, процесуалните закони и Закона за съдебната власт. Членове 210–213 ЗСВ изрично уреждат сроковете, участието в общите събрания, възложените служебни задачи, тайната на съвещанието и служебната тайна, забраната за предварително становище и за правни консултации. Други конкретни задължения се съдържат в съответните процесуални закони.

Не подкрепям отделен изчерпателен акт, чрез който законодателната власт да предписва как да бъде решено конкретно дело. Подкрепям прецизиране на ЗСВ при доказана празнота и ясни стандарти за конфликт на интереси, почтеност и отчетност, без посегателство върху независимостта и тайната на съвещанието.

5. Етичен кодекс и решаване според доказателствата и закона

Нормално ли е Етичният кодекс да не съдържа дословно задължение преписките и делата да се решават според доказателствата и приложимите правни норми и ще работите ли за въвеждането му?

Отговор: Липсата на дословен текст в Етичния кодекс не е нормативна празнота. Решаването според закона и доказателствата е правно и процесуално задължение, чието спазване се проверява по установения инстанционен ред. Етичната процедура не трябва да се превръща в паралелно обжалване на съдебни актове. Бих подкрепил ясно етично изискване за добросъвестност, компетентност и недопускане на съзнателно изопачаване, но не и текст, който позволява на етична комисия да преразглежда делото.

6. Дисциплинарна отговорност и дисциплинарно освобождаване

Прави ли чл. 308, ал. 3 ЗСВ магистратите недосегаеми и необходима ли е промяна?

Отговор: Не. Законът предвижда дисциплинарна отговорност за виновно неизпълнение на служебните задължения и за накърняване престижа на съдебната власт. Член 307 ЗСВ изброява нарушенията, а чл. 308 предвижда степени на наказания — от забележка и намаляване на възнаграждението до понижаване и освобождаване. Дисциплинарното освобождаване правилно е предвидено за системно неизпълнение, друго тежко нарушение или действия, накърняващи престижа.

Не бих подкрепил всяка отменена присъда или правна грешка да води до дисциплинарно освобождаване. Бих работил за по-предвидима дисциплинарна практика, ясна квалификация на нарушението, еднакви стандарти, разумни срокове, обосновани мотиви на решението. Независимост без отговорност е привилегия, а отговорност без гаранции е натиск.

В обобщение

Ще подкрепям ефективна наказателна и дисциплинарна отговорност при доказано нарушение, но няма да подкрепя превръщането на наказателното или дисциплинарното производство в извънредна съдебна инстанция. Отговорността трябва да бъде лична, основана на вина и наложена след справедлива процедура.

30.10.2026 г.

доц. д-р Михаил Малчев

ДО
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ПИСМЕНИ ОТГОВОРИ

по въпроси на „Българския институт за правни инициативи“

от доц. д-р Михаил Александров Малчев

кандидат за член на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет от квотата на Народното събрание

Относно: писмо изх. № ИПСН 479-26102026 на Българския институт за правни инициативи, постъпило в Народното събрание с вх. № 52-610-00-38/26.10.2026 г.

Уважаеми народни представители,

I. Отговорите ми на общите въпроси са следните:

1. Отговор на първи въпрос:

Реакцията на ВСС често беше закъсняла, непоследователна и недостатъчно проследима. Не приемам нито институционалното мълчание, нито произнасянето по вина чрез медийни внушения. Ще предложа постоянен протокол: до 48 часа - оценка на риска за независимостта и необходимостта от защита; до 7 дни - публично решение за действията и компетентния орган; периодична информация за резултата, без разгласяване на защитени данни. При конкретни данни за влияние или натиск материалите следва незабавно да се изпратят на компетентния орган, а засегнатият магистрат да получи реална институционална защита.

2. Отговор на втори въпрос:

Принципно го подкрепям, но при ясни нормативно установени гаранции. Например, не подкрепям възможността за отзоваване поради непопулярно решение или несъгласие с даден вот. Стабилността на мандата е гаранция за независимост. Предсрочното освобождаване трябва да е възможно единствено съобразно ясно определени конституционни и законови основания, при висок праг за започване на процедурата, пълно право на защита, мотивирано решение и съдебен контрол. Отчетността трябва да бъде принцип, но не следва да се превръща в зависимост от текущо парламентарно мнозинство.

3. Отговор на трети въпрос:

Ще търся доказана професионална компетентност, независимост от политически и вътрешносистемни зависимости, почтеност, управленска способност и уважение към правата на човека. Кандидатът трябва да познава реалната работа на системата, да представи измерима управленска програма и да може да защити решенията си публично. Няма да подкрепя кандидат само защото е институционално удобен или предварително посочен. Решаващи ще бъдат проверимите факти и поведението му във времето.

4. Отговор на четвърти въпрос:

Разликата е неоправдана, когато следва единствено мястото в йерархията и не отчита действителната натовареност, сложността и отговорността. Не предлагам механично изравняване. Подкрепям законова рамка с прозрачни коефициенти за ниво, натовареност, отговорност и управленска функция, както и периодичен публичен анализ на ефекта. Например, в възнаграждението на съдия в силно натоварен районен съд не трябва да бъде трайно пренебрегвано, само заради инстанционното ниво.

5. Отговор на пети въпрос:

Вътрешният ред, по който народните представители са стигнали до предложението ми, е тяхна отговорност. От моя страна номинацията беше приета след разговори за професионалния ми опит, публичната ми работа и вижданията ми за дейността на ВСС. Не съм поемал кадрови, политически или други ангажименти и не бих приел такива. Ако бъда избран, ще бъда обвързан единствено от Конституцията, закона и публично заявените в концепцията ми принципи.

6. Отговор на шести въпрос:

При техническата подготовка и редакционната проверка са използвани съвременни софтуерни инструменти, включително с генеративни функции. Те не са заместили личната ми работа. Тезите, оценките, приоритетите и конкретните предложения са лично мои. Авторската и публичната отговорност за концепцията е изцяло моя.

II. Отговорите ми на въпросите по концепцията са следните:

1. **Отговор на първи въпрос:**

По същия начин, както към всеки друг съдия. Фактът, че дадено ограничението засяга и мен, не е основание да го смекчавам. Подкрепям периодичен публичен преглед на необходимостта, срока и продължителността на командироването. Ако обективната нужда е отпаднала или командироването вече не е пропорционално, то следва да бъде прекратено. Командироването не създава право на повишение и не може да замести конкурса.

Продължителното командироване може да създаде впечатление за паралелен кариерен път, но в действителност не може да предизвика повишаване. Дори и продължително, за командирования съдия е ясно, че то все някога ще приключи. Командироването се наложи като единствена възможност за преодоляване на кадровата криза, предизвикана от блокираните конкурси за повишаване в длъжност. Ако последните приключваха срочно, нямаше да има

място за командироване на съдии, включително аз или щеше да бъда повишен или щеше да се върна да работя в съда, от който съм командирован. Критичната оценка, за да има смисъл, трябва да е насочена към отговорното звено или орган. С обвиненията в обществото пространство към председатели на съдилища и командировани съдии няма да бъдат решени натрупаните проблеми, като вниманието на обществото се насочва в грешна посока. Нито командированите съдии, нито административните ръководители, които са ги командировали, носят отговорност за забавените с години конкурси.

2. Отговор на втори въпрос:

Двете са задължителни предпоставки за ефективното провеждане и приключване на конкурсните процедури. Те не конкурират по между си, а са отправна точка за конкурсните правила и организация. Повече проверени актове и дела не означава непременно по-бавна процедура, ако подборът и работата на конкурсната комисия са организирани правилно. В интерес на правораздаването е да бъдат повишавани най-подготвените съдии, а не да се прилага бързо развиваща ще симулация на конкурсна процедура, каквото например е „събеседването". Винаги е бил наличен достатъчен ресурс и капацитет, но са отсъствали ясна представа за реалните проблеми и цели, обективен конкурсен механизъм и оптимални организационни правила.

3. Отговор на трети въпрос:

Междинният отчет не е формален доклад и не е вот на доверие. Общото събрание следва да го обсъди, да приеме мотивирани препоръки и да посочи конкретни организационни проблеми. При съществено неизпълнение Съдийската колегия трябва в 30-дневен срок да приеме план с мерки, срокове и последващ контрол. При данни за нарушение - да сезира компетентния орган. Отчетът, препоръките и изпълнението им следва да се вземат предвид при атестирането и при евентуално кандидатстване за нов ръководен мандат, но дисциплинарна последица може да има само при доказано нарушение по законовия ред.

4. Отговор на четвърти въпрос:

Анкетата не може сама да определя кадрова оценка. Въпросите следва да са еднакви, насочени към проверими управленски практики и администрирани от независим технически оператор. Резултат се използва само при предварително определен минимален брой участници и достатъчна представителност. В малък съд, където анонимността не може да се гарантира, той служи единствено като сигнал за последваща проверка. Методиката и обобщените данни се проверяват от Комисията по атестирането и конкурсите, ръководителят получава право на отговор, а извод може да се включи в кадровата преценка само след съпоставка с обективни показатели и мотивирано решение на Съдийската колегия.

Заключение

Предлагам правила, които бих прилагал и към себе си: проверими мотиви вместо доверие по презумпция, конкурс вместо продължително временно решение, отчетност вместо декларации и технологична помощ без прехвърляне на човешката отговорност. Членът на ВСС

не е представител на номинералите го, а носител на публичен мандат в защита на независимостта и качеството на правосъдието.

30.10.2026 г.

С уважение:

доц. д-р Михаил Малчев